

responso, hac de cōtrouersia redditio retulisse quatuor, & viginti doctores, qui prae dictā secuti sunt sententiam.

S V M M A R I V M.

- 1 Fideicommissarium posse grauari à grauato ei restituere, cum grauatus relinquit ei aliquid.
- 2 Fideicommissi antiqui bona capi ex persona non grauati, sed testatoris fideicommittentis.
- 3 Fideicommissi bona non posse à grauato grauari, cum nihil ex proprijs relinquitur grauato. nū. 4.
- 4 Grauari posse, qui honoratur.
- 5 Legatum fundi fideicommissi, ab ipso hæredi, valere.
- 6 Testatoris voluntatem fuisse ut grauaret fideicommissarium.
- 7 Hæredem institutione generali non venire rem ipsius hæredi.
- 8 Nominatum fieri, quod sit certis demonstrationibus fieri vero nominatim significare certitudinari. nū. 10.
- 9 Etiam dictiōnem, implicare casum magis dubitabilem.
- 10 Fideicommissarium succedere etiam in alijs bonis grauati, cum grauatus habuit sua bona libera cum fideicommisso computa.
- 11 Libera bona venire in restituzione fideicommissum.
- 12 Grauatum censeri ex conjecturis etiam libera fideicommisso adiuvare restitutio.
- 13 Institutione hæredis universaliter satis dici testatorem disposuisse de omnibus.
- 14 Disposuisse dici, qui hæredem fecit universalē.
- 15 Grauatum fideicommisso, nisi alijs de bonis disponuerit, satis dici disposuisse si hæredem fecit.
- 16 Facultati iniucim data fratribus diuidentibus de fideicommissu, si faciliū vniuersali hæredis institutione.
- 17 Creditorem posse petere separationē à bonis testatoris.
- 18 Separationē honorum posse petere creditorem, si hæres institutus à debitor, per inventarium tamē.
- 19 Creditore adeante hereditatem debitoris, sine invenitrio, confundi actions. n. 20.
- 20 Legitimā deberi filio ex bonis qua fuerūt propria patris.
- 21 Licentiā datam alicui disponendi, efficere ē domīnum.
- 22 Licentiā datam grauato disponendi operari ut si faciat testamentum, censeatur disposuisse fideicommisso.
- 23 Fideicommissarium excludi, cum grauatus in vim licentia disponendi data, testatus est.
- 24 Grauatum cum licentiam tamen disponendi, posse de fideicommisso ut patri monialibus disponere.

Initium à Domino.

C O N S I L I V M M C L.

Ontrouersia, quā vertitur inter Do. Iulij Capram vxorem quondam perillustri Do. lo. Baptista Capra Regij Senatoris, & Dom. Franciscum Capram, quatuor dirimi potest conclusionibus.

- 1 Prima t̄ quarum est, prae dictum Senatorē potuisse disponere, & grauare bona præteni fideicommissi paterni, in eis grauanis dictum D. Franciscum hædem, & se suis in bonis institutum. Conclusio hæc probatur auctoritate quamplariorum grauissimorum iuris interpretum. Ita sanè. Undecim ij, quibus ego accensi.
- 2 Fulgosius in conf. 67. incipit Paterfamilias.
- 3 Romanus in conf. 18.
- 4 Ruin. in conf. 7.n.39.li.1, & in conf. 25.n.11.lib.2.
- 5 Socinus iunior in conf. 107.n.56.lib.3.
- 6 Alciatus in resp. 621.nu.2.
- 7 Alba in conf. 73. num.2.

6 hæredem t̄ pro ea parte, qua hæres est testatoris, q. fundum fideicommisso suppositum ipsi hæredi alioqui restituendum alteri legavit, non posse fundum illum re uocare. Et egregie quoque facit l. Lucius. S. maritus ff. ad Trebell. que responsa & supra retuli. Et hac ratione, & argumento, dixi supra in specie nostri casus vlos, fuisse Parisium in d. cons. 34. in fine lib. 2. Socinū iunior, Alciatum, Albam, Bellonum, & Didacum, & si recte perpendat hoc idem manifeste satis censuit ipsemet Papinianus in dicto. S. sed, & si fundum, illis verbis. Si præterea tantum eidem relictum esset quod si fundi præsumt efficeret, &c. & ibi annotauit Bart. in summario, & manifestius Castren. n. 3. & Comensis in primo notab.

7 Secunda est conclusio, do. Senatorem Capram relinqueret, & grauare voluisse dictum do. Franciscum hæredem in bonis præteni fideicommissi antiqui, paterni. s. vt dicitur ipsi D. Francisco alioqui restituēdis, eueniente casu restitutio. Conclusio hæc multis argumentis & rationibus probari facile pōt, vno prius præmisso, quod etiam coniecturis & præsumptionib. probatur volūtas testatoris volentis grauare suum hæredem in bonis antiqui fideicommissi alioqui ipsi hæredi restituēdis. Ita sane in specie responderunt Parisius in conf. 2.nu. 59.lib.3. Bellonus in conf. 9. nu. 13. Alba in conf. 73. nu. 3. Decianus in conf. 57. nu. 58. ver. non obstat quartum lib. 1. Peregrinus in tract. de fideicommissis, art. 6.n. 16. in fine, & ego ipse in Commentariis de præsumptionib. lib. 4. præsumpt. 197. nu. 17. Quæ quidem coniecturæ, & præsumptiones evidētes testatoris voluntatem ostendunt l. licet imperator, vbi late Iason. ff. de leg. 1. & scripti in præcitatibus Commentariis de præsumptionib. lib. 1. q. 45. num. 3. & 4. vbi nu. 10. ver. extendor primō, id est dixi, quando lex requirit aliquid nominatim fieri debere. Ex quib. tollitur quod audio obiecti pro dicto do. Francisco, nem p̄ requiri, quod testator nominatim, aut saltem euidēter hoc in casu disponat l. sequens quæstio, de leg. 2. & tradūt scribentes in l. debitor. S. vlt. & in leg. Lucius. S. maritus ff. ad Trebell. Bald. in conf. 239. incipit Lauretius fuit n. 2. ver. non in lib. 2. Alex. in conf. 20. num. 9. lib. 3. Parisius in conf. 2. nu. 47. & conf. 33. nu. 78. li. 3. Caphalus in conf. 5. nu. 13. lib. 1. & Peregrinus in conf. 37. nu. 24. lib. 1. & in tract. de fideicommissis art. 6. nu. 13. & nu. 16. Hæc sane cibet tollitur, quia verum nō est, quod testator nominatim debeat de dicto antiquo fideicommisso hæredi alioqui restituendo disponere. Non enim Baldus, Alex. Parisius, & Caphalus, hoc scriptum reliquerunt in locis præallegatis. Nā Bald. solum scribit, quod in generali institutione hæredis non venit res propria ipsius hæredis, & Baldū sic est intelligit Craueta in conf. 144. n. 8. Alex. verò dixit quod si nominatim testator reliquit suo hæredi et bona antiqui fideicommissi, illa venire in restituzione fideicommissi ab ipso testatore ordinata. Non tamen negat, quin si non nominatim, & singulariter dispositus, sed coniecturis de eius voluntate constet, idem sit dicendum. Parisius aut̄ in dicto conf. 2. n. 57. 58. & 59. li. 3. vt supra retuli contrariū eius ad quod pro D. Francisco allegat, respondit: Cū dixit, & nominatim illud factū dici quod certis demonstrationib. ostenditur. & quod illa l. sequens quæstio, in fine de le. 2. quæ ab Alex. & alijs, & allegari solet, non requirit illud nominatim p̄ forma, q̄a inquit Parisius si iuris cōsultus voluisse nominatim, esse de forma aliter locutus fuisset, sed Iulianus. Et ob id necesse est dicere, testatē voluisse dicta quantitatē præstari et ex bonis dicti præteni fideicommissi paterni. Ita in specie coniecturā hauc probauit in conf. 955. num. 15. ver. quarto accedit, lib. 10. post Albam in conf. 73. nu. 8. lib. 1.

9 Quinta est coniectura prædictis efficiacior, quæ vel ex eo colligitur, quod D. Franciscus pater, & D. Clara mater D. lo. Baptista testatoris nostri, suis in testamētis dederunt facultatē, & licetia filii suis grauatis assertis fideicommissis vt dicitur ab ipsi patētibus relictis disponenti inter se de dictis bonis fideicommissi per viā cuiuslibet cōtractus, vel distractus, vel Donationis, vel ultime voluntatis, &c. Porro D. lo. Baptista testator, et si nulla fecisset mentionem bonorum fideicommissi, ipsorum

Tomus duodecimus.

Q. 2 parentum

parentum suorum, attamen de ipsis bonis dicereturq; 14 disposuisse per uniuersalem hæredem iustitionem, et substitutionem. Ita in specie, & claris terminis respondit. Parisius in conf. 72. n. 57. iuncto n. 60. cum multis sequentib. lib. 3. Cum dixit, quod hæres grauatus fideicommissio nisi de ipsis bonis fideicommissi dispositus, satis sufficienterque dicitur dispositus, instituendo sibi hæredem in testamēto licet specificē nō dispositus est de bonis sibi a patre suo testatore relictis. Quoniā (inquit Parisius) in ipsa institutione hæredis a se grauato facta comprehenduntur. Nec opus erat de eis mentionem facere, quia satis facta dicitur, sub generali hæredis institutione per q̄ quis dicitur mori testatus, & nō ab intestato. l. 1. ff. de testa. ubi glo. & Bart. & adiūgit Parisius eo in conf. 72. n. 61. lege aliqua non reperi cautum quod quis debeat s̄pecificē testari de bonis relictis a patre, ut testatus diceretur mori, & alias ab intestato, quo ad dicta bona de quib. exp̄lē non dispositus est. Et sequeretur absurdum (inquit Parisius) quod respectu honorū diceretur deceſſe partim testatus & partim intestatus, contra oīa iura, & doctrorum cōcluſiones. Idem respōdit Marchabrunus in conf. 81. n. 10. cum subsequentib. qui fere oīa uerba Parisij repetit. Sic & Peregrinus in dicto tract. de fideicommissi, art. 40. in secunda difficultate n. 57. & apertis n. 59. uers. Non obstant contraria. Et uere idem in his terminis senserunt las. in conf. 173. col. 2. uers. sed pr̄missis nō obstantib. lib. 2. & Ruinus in conf. 112. n. 10. li. 2. qui uidendi sunt. Et hæc quidem uera opinio cōfirmatur traditione, & doctrina eorum, qui scribunt, quod licet 16 t̄. & facultatiſ inuiticem data a fratribus, in divisione bonorum communium fideicommissi, quod quilibet possit de sua portione ad sui libitum disponere, certi latifactum, si alter eorum moriens aliquem hæredem fecit in uniuersalem, cū dicatur ēt dispositus de ipsa sua portione bonorum fideicommissi. Ita sanè affirman Alex in conf. 189. n. 1. lib. 2. Soc. Sen. in conf. 43. n. 2. lib. 4. Ruinus in conf. 144. n. 20. & in conf. 252. n. 10. lib. 2. Curtius senior in conf. 64. Antiquissima col. pen. Parisius in d. conf. 71. n. 22. lib. 3. Gratus in conf. 60. n. 9. lib. 1. Zoccardus in l. 1. n. 61. C. de pac̄tis. Riminaldus junior in conf. 80. n. 40. lib. 1. Hieronymus Gabriel in conf. 125. n. 16. lib. 1. Pancirolus in conf. 59. num. 8. Hondonedus in conf. 33. num. 50. Peregrinus in dicto tract. de fideicommissis art. 40. in secunda difficultate n. 57. Etego ipse in conf. 87. n. n. 60. li. 1. & in conf. 323. n. 33. li. 4. Dum itaq; praecitati doctores comittit, per hæredē. (vt patet rep̄ta quā dixi supra) institutionem censeri satisfactum facultati, & licentia disponendi, atq; ita dispositus, sine dubio intelligū illam esse dispositionem uniuersalem comprehendentem etiam bona fideicommissi diuisa cum facultate alienandi data, cū hæredis institutio non fiat de certa re tantum. l. quoties, vbi docto. C. de hæred. instit. & quia fieri non potest institutio pro parte, & pro alia parte non l. 1. s̄. ex fundo. ff. de hæred. instit. Et hac secunda rōne vbi sunt multi, ex parallelogramis doctoribus, & maxime Ruinus in d. conf. 112. n. 10. lib. 2. & Parisius in dicto conf. 72. n. 61. lib. 3. Ex quib. cessat obiectio deducta in motiuo, quod licet per institutionem dicatur facta alienatio, & dispositio generalis, non t̄. sequitur, quod illa sufficiat. Hæc in qua obiectio cessat, q̄a pr̄dicti doctores p̄serint Parisius, Marchabrunus, & Peregrinus, relati in principio huīus argumenti, admittunt sufficere. Non enim (vt attingit supra) in casu nostro aliqua considerari potest, differentia inter alia bona libera patrimonialia.

Tertia est cōclusio Do. Franciscū actorem hæredē substitutū à D. Io. Baptista testatore patrio petere non posse in detrimentum do. Iuliæ legataria separationē honorū asserti antiquiſeq; autiſ fideicommissi a bonis

3500. dī in se corresp̄ctua, cū ipse testator grauamē ipsi bonis p̄tenſi antiqui fideicommissi ob id, induxit quod ipsum do. Franciscū hæredem fecerit in proprijs, sicuti correpectuitatē hanc simili in testatoris dispositione cōsiderat Dec. in cōf. 6; 6. a. 8. & simili in casu idem respon. ipsiher Dec. in conf. 33. 6. n. 3. & simile ēt decidit Rota in decisi. 542. n. 9. in prima parte in noūlū, porro duo actus, & dispositionis corresp̄ctuꝝ dicunt̄ duo cōnexa, sicuti in specie dispositionis facta a testatore do. cōsiderat Bart. in l. 3. §. filius n. 3. ff. de lib. & posth. quem secutus sum in conf. 123. n. 20. li. 2. & in l. 2. de arbitra. iudicū casu 95. n. 18. ex quo sequitur duo hæc esse inseparabilia, sicuti est natura connexorū, vt eodem casu 95. n. 5. & 6. scripsi.
- Quarta est conclusio do. Iuliam tanquam hæredem D. Hieronymi filii sui posse ex persona ipsius filii deducere legitimā ex bonis do. Francisci senioris relictis d. do. Io. Baptista, qui restando ea deinde reliquit d. D. Hieronymo filio. Conclusio hæc vel eo solo probatur 21 argumento quod legitima ēt debet filio ex bonis quae propria sunt patris p̄te eius mortis l. cum queritur vbi doctores. C. de inoff. testa. Atqui bona dicti do. Franc. patris d. do. Io. Baptista ad ipsum do. Io. Baptistam per uenta, erant propria ipsius dom. Io. Baptista tempore suæ mortis. Ergo eis poterat do. Hieronym. & nunc ex eius persona pot do. Iulia consequi legitimam. Illa minor argumento propositio vera demonstratur ea rōne quod ipse do. Franc. dedit licentiam & facultatem ipsi do. Io. Baptista, & alijs filiis suis disponendi inter se de dictis bonis per viā cuiuslibet cōtractus, vel ditractus vel donationis, vel vltimæ voluntatis, &c. Hæc sanè licentia operata est, vt dicta bona censeant̄ effecta propria ipsius do. Io. Baptista Ita in specie responderunt Ruinus in cōf. 112. n. 10. li. 2. Parisius in cōf. 72. n. 57. 58. & n. 61. li. 3. & Marchabrunus in cōf. 81. n. 10. li. 12. 16. & 17. cū dixerint, quod grauatus fideicommissio, 23 cū licentia tū alienandi, & disponendi, si conficiat testamēto in quo hæredem faciat aliquem ēt extraneū in omnib. bonis suis, intelligitur etiā eum instituisse in bonis dicti fideicommissi, de quibus habuit licentiam disponendi. & ipsum fideicommissariū cōcludere. Ea ratione (hoc per pendēdū est nōstro in casu) moti sunt, q̄a nō pot fieri in statuto p̄ parte, & p̄ parte nō l. 1. s̄. si ex fundo. ff. de hære. inlt. & l. ius nostrū. ff. de reg. iuris. Hæc sanè rō ostendit pr̄dictos doctores pro cōstanti habuisse illa bona fideicommissi propter licentiam de eis disponendi nō differre ab alijs bonis libe ris patrimonialib. ipsius disponentis, alioqui male dixissent pr̄dicti doctores, testatorem hunc nō potuisse decedere pro parte testatum, & pro parte intestatum. Et admittunt pr̄dicti doctores dictum grauatum posse disponere de re illa tanq; de alijs suis proprijs. Ita dicimus, quod licet Praelatus non posse disponere de bonis a se acquisitis ex bonis Ecclesiæ, ob id qđ ipso mortuo, sunt restituenda ipsimet Ecclesiæ. attamen si Praelatus ipse obtinet licentiam a summō Pontifice dīponendi de dictis bonis de eis tāquam de proprijs liberis & patrimonialib. testari p̄t atq; ita pp concessam licētiām disponēdi eius propria censetur effecta. Ita Marchabrunus in d. cōf. 81. n. 20. dū reiicit opinionē Cornei in cōf. 304. col. 6. lib. 3. si enim manerent Ecclesiæ bona hæc, non posset Praelatus de eis testari.
- S V M M A R I V M.
- 1 Tempus pr̄teritum continere etiam pr̄sens, quādo verba sunt facti narrativa. Ita Abbas in cap. quod autem n. 4. de iure patro. & ibidem Butrius n. 6. Quinīd verba modi infinitiū t̄ significare omnia tempora scribunt Bart. in l. stipulatum, alia s̄. stipulatio n. 1. ff. de verb. oblig. & ibidē l. aſon n. 6. fecutus est Abbottem in dict. ap. quod autem. Et ad rem magis confert quod docuit Bart. in l. post dotem num. 20. & 21. ff. l. ol. matr. cū dixit, quōd si maritus in instrumento confessus est, se habuisse t̄ & recepit mille nomine dōtis, quā promisit locero restituere, pr̄sumptio est, ipsū maritū recipisse dictam summam, tempore illo confecti instrumenti: cū verba hæc, habuisse, & recipisse, & si pr̄teriti temporis sunt, intelli-
  - 2 Tempus infinitum complecti omnia tempora.
  - 3 Confessus habuisse, & recipisse, pr̄sumi tempore confessionis recipisse.
  - 4 Donationem publicandam confessu donantis.
- Tomus Duodecimus.